

ผลกระทบของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS)
ในการเจรจาขบถุภวภัยต่อกฎหมายเกี่ยวกับ
ธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

นางสาวกัลยา พรพิมพูน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๓๘

ISBN 974-632-367-9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I16656544

THE EFFECT OF GENERAL AGREEMENT ON
TRADE IN SERVICES ON LAWS OF COMMERCIAL
BANKING BUSINESS IN THAILAND

Miss Kallaya Pornpermpoon

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of law

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-632-367-9

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ผลกระทบของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ในการเจรจา

รอบอุรุกวัยต่อกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

โดย

นางสาวกัลยา พรเพิ่มพูน

ภาควิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

อาจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

Sanit In

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูรธรรม)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

สุรเกียรติ์ เสถียรไทย

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย)

สุธรรม อยู่ในธรรม

..... อาจารย์ที่ปรึกษา

(อาจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม)

ธาริษา วัตตนเกส

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร. ธาริษา วัตตนเกส)

พงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์

..... กรรมการ

(อาจารย์พงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

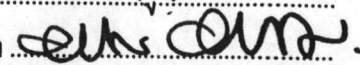
ศัลยา พรเพิ่มพูน : ผลกระทบของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) ในการเจรจาอนุกรมวิทย์ต่อกฎหมายเกี่ยวกับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย (THE EFFECT OF GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES ON LAWS OF COMMERCIAL BANKING BUSINESS IN THAILAND) อ. ที่ปรึกษา : อาจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม, ๑๕๗ หน้า. ISBN 974-632-367-9

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาว่า การที่ประเทศไทยได้ยื่นสัตยาบันเพื่อรับรองข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ (GATS) เมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๓๗ นั้น มีผลต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยหรือไม่ ซึ่งอาจยังประโยชน์ให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบถึงหลักเกณฑ์ทั่วไปของข้อตกลงฯ และข้อผูกพันต่าง ๆ ที่ประเทศไทยได้เสนอไป อันจะทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนากฎหมายภายใน และพัฒนาระบบการเงินของประเทศให้สอดคล้องกับสิ่งที่ประเทศไทยได้ผูกพันไว้

จากการศึกษา พบว่า การรับประกันกรณีในข้อตกลงฯ นั้น ยังผลให้ประเทศไทยต้องเปิดตลาดการค้าบริการให้กับผู้ประกอบการต่างชาติในระดับและลักษณะต่าง ๆ และโดยที่ธุรกิจธนาคารพาณิชย์จัดอยู่ในสาขาการเงินที่ได้รับประโยชน์ในข้อตกลงฯ ด้วย ซึ่งได้นำหลักทั่วไปที่สำคัญในข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยพิกัดอัตราภาษีศุลกากรและการค้า (GATT) มาประยุกต์ใช้ หากแต่สาขาบริการการเงิน มีข้อจำกัดบางประการซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามหลักการทั่วไปได้ จึงได้ทำข้อเสนอการเปิดเสรีเฉพาะรายสาขาธุรกิจการเงิน กล่าวคือ เปิดตลาดโดยจำกัดการเข้าสู่ตลาด (Market Access) และการปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment) เพื่อที่ธนาคารพาณิชย์ไทยได้เตรียมพร้อมที่จะพัฒนาตนเองให้สามารถแข่งขันกับต่างชาติได้ และเพื่อให้การเปิดเสรีเป็นไปอย่างก้าวหน้าเป็นลำดับ

เมื่อประเทศไทยได้รับพันธกรณีของข้อตกลงฯ มาแล้ว ผลกระทบที่อาจเกิดต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนั้น อาจจะไม่เห็นในทางตรง เนื่องจากขณะที่ประเทศไทยผูกพันตนเองต่อสาขาบริการการเงินที่เปิดให้ นั้น ได้เปิดเฉพาะที่ได้อนุญาตให้สาขานานาชาติต่างประเทศทำได้อยู่แล้ว ประกอบกับการที่ทางการได้ดำเนินนโยบายเปิดเสรีการเงินมาเป็นขั้นเป็นตอน เพื่อลดแรงกดดันจากต่างชาติ แต่ในส่วนของกฎหมายหลัก คือ พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ ผู้เขียนมีความเห็นว่าสมควรได้รับการแก้ไขในบางมาตรา รวมทั้งกฎหมายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว หรือกฎหมายเฉพาะสำหรับธุรกิจที่ขยายเพิ่มขึ้นในบางสาขา ซึ่งควรจะมีการบัญญัติขึ้นใหม่ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ถูกกำหนดขึ้นมา หรืออย่างน้อยก็เพื่อรองรับการเปิดตลาดการเงินเสรีมากขึ้นในอนาคต

ภาควิชา นิติศาสตร์
สาขาวิชา นิติศาสตร์
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต ศัลยา พรเพิ่มพูน
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -

C370145 : MAJOR LAW

KEY WORD: GATS / COMMERCIAL BANK / MARKET ACCESS / NATIONAL TREATMENT / LIBERALIZATION

KALLAYA PORNPERMPOON : THE EFFECT OF GENERAL AGREEMENT ON TRADE IN SERVICES ON LAWS OF COMMERCIAL BANKING BUSINESS IN THAILAND. THESIS
ADVISOR : LECT. SUDHARMA YOONAI DHARMA, 157 pp. ISBN 974-632-367-9

This research has the objectives to study the effect of General Agreement on Trade in Services (GATS) on laws of commercial banking business in Thailand after the Agreement was ratified by Thailand on April 15, 1994 and also to study the commitments offered by Thailand. The author wishes that the thesis may be useful for developing and adopting domestic laws and payment system currently available in Thailand.

As a member of GATS, Thailand is obliged to liberalize service market including banking sector and to conform with general obligations of the Agreement. From the studies, I finds that the financial sector is a specific business which could not meet the general obligations because there are some restrictions on market access and national treatment principle; therefore, the specific commitments undertaken by each Member has been set out in a schedule. Furthermore, Thailand may maintain a measure inconsistent with MFN principle provided that such a measure is listed in, and meets the conditions of the Annex on Article II Exemptions for Thai banks to be ready to compete with foreign banks and to achieve a progressively liberalization.

Suggestions have been made that the existing commercial banking law, Commercial Banking Act B.E. 2505, should be amended. Moreover, other related laws such as the Alien Business Laws and certain laws governing specific financial sector should be enacted in consistence with the provisions of the Agreement or at least, to adopt administrative measures in order to cope with the progress of liberalization of financial market in the future.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์

สาขาวิชา.....นิติศาสตร์

ปีการศึกษา.....2537

ลายมือชื่อนิติ.....กัญญา พงษ์เทมพูน.

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....*[Signature]*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....-

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จเรียบร้อยด้วยความช่วยเหลือ และการสนับสนุนจากอาจารย์หลายท่าน คือ อาจารย์สุธรรม อยู่ในธรรม อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์, รองศาสตราจารย์ ดร. สุรเกียรติ์ เสถียรไทย, อาจารย์พงษ์ภาณุ เศวตรุนทร์, อาจารย์ ดร. ธาวิษา วัฒนเกษ และ รองศาสตราจารย์ ดร. อภิรัตน์ เพ็ชรศิริ ซึ่งได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่าให้คำปรึกษา คำแนะนำในการเขียนวิทยานิพนธ์ นอกจากนี้ ผู้เขียนยังได้รับความกรุณาอย่างมากจาก คุณจันทวรรณ สุจริตกุล ที่ได้ให้ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ต่อการแก้ไขปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ตลอดจนกรุณาอ่านตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ในขั้นสุดท้าย ผู้เขียนรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณในความกรุณาที่ได้รับจากท่านอาจารย์ และคุณจันทวรรณฯ มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้เขียนใคร่ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ได้ให้การสนับสนุนการศึกษา และเป็นกำลังแก่ผู้เขียนเสมอมา นอกจากนี้ ผู้เขียนขอขอบคุณ Prof. Bill Neilson, Prof. Mark Gillen และ Mr. Frank Swedlove ที่ได้ช่วยเหลือทางด้านรายได้คำแนะนำต่าง ๆ ก่อนที่ผู้เขียนจะลงมือร่างวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่านที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือทางด้านข้อมูลเอกสารให้ข้อคิดเห็น ตลอดจนการตรวจทาน แก้ไขคำผิดจากต้นฉบับ รวมทั้งขอขอบคุณเพื่อน ๆ ทุกคนที่ได้มีส่วนช่วยเหลือ โดยเฉพาะทางด้านกำลังใจซึ่งมีค่ายิ่ง

ในท้ายสุดนี้ ขอขอบคุณธนาคารกสิกรไทย (มหาชน) จำกัด ที่ได้ให้เงินทุนสนับสนุนในการทำวิจัยครั้งนี้ หากมีข้อผิดพลาด หรือ บกพร่องประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

นางสาวกัลยา พรพิมพูน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	v
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๗
กิตติกรรมประกาศ	๘
บทที่ ๑ บทนำ	๑
๑.๑ ความสำคัญและปัญหา	๑
๑.๒ สมมติฐาน	๔
๑.๓ วัตถุประสงค์ของการศึกษา	๔
๑.๔ วิธีการศึกษาและขอบเขตการศึกษา	๔
๑.๕ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๔
บทที่ ๒ โครงสร้างธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	๕
๒.๑ ความหมายของการธนาคารพาณิชย์	๕
๒.๑.๑ วิวัฒนาการระบบธนาคาร	๗
๒.๑.๒ แผนการปฏิรูประบบการเงินของประเทศไทย	๑๐
๒.๒ ธุรกิจธนาคารพาณิชย์กับการค้าบริการ	๒๑

๒.๓	โครงสร้างและรูปแบบของธนาคารพาณิชย์	๓๐
๒.๓.๑	โครงสร้างเงินฝากและสินเชื่อ	๓๒
๒.๓.๒	โครงสร้างแหล่งที่มาและใช้ไปของเงินทุน	๓๔
๒.๓.๓	โครงสร้างรายได้และค่าใช้จ่าย	๓๕
๒.๓.๔	การควบคุมดูแลธนาคารพาณิชย์	๓๕
๒.๓.๕	ข้อกำหนดเพื่อความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์	๓๖
๒.๔	นโยบายการธนาคารพาณิชย์	๓๗
๒.๔.๑	นโยบายการบริหารสภาพคล่อง	๔๑
๒.๔.๒	นโยบายการลงทุนของธนาคารพาณิชย์	๔๒
๒.๔.๓	นโยบายการให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์	๔๒
๒.๔.๔	นโยบายการจัดการเงินฝากและหนี้สิน	๔๔
๒.๕	แผนพัฒนาระบบการเงิน	๔๗
๒.๕.๑	ขยายขอบเขตการดำเนินงานของสถาบันการเงิน	๔๗
๒.๕.๒	พัฒนาโครงสร้างทางการเงินของประเทศ	๔๘
๒.๕.๓	เปิดเสรีและเสริมสร้างประสิทธิภาพการแข่งขันใน ตลาดการเงินไทย	๔๙
๒.๕.๔	สนับสนุนนโยบายกระจายความเจริญสู่ภูมิภาคและชนบท	๕๐
๒.๕.๕	ปรับปรุงประสิทธิภาพการกำกับดูแลสถาบันการเงิน และระบบการเงิน	๕๑
๒.๕.๖	พัฒนาบุคลากรและเสริมสร้างจรรยาบรรณในการ ประกอบธุรกิจการเงิน	๕๑
๒.๕.๗	พัฒนาประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการเงิน	๕๒

บทที่ ๓	กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย และการใช้กฎหมาย เพื่อสนองนโยบายการธนาคารพาณิชย์	๕๔
๓.๑	กฎหมายที่เกี่ยวกับธนาคารพาณิชย์	๖๖
๓.๒	กฎเกณฑ์ควบคุมธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	๖๖
ก)	เงินกองทุน	๖๖
ข)	การให้สินเชื่อ	๖๘
ค)	การเปิดสาขา	๖๙
ง)	สินเชื่อในเครือ	๗๐
จ)	ฐานะเงินกู้ยืมและสภาพคล่อง	๗๑
ฉ)	ธุรกิจการธนาคารพาณิชย์	๗๑
๓.๓	กฎหมายทั่วไปที่เกี่ยวกับการประกอบธุรกิจและการทำงาน ของคนต่างด้าว	๗๓
๓.๓.๑	ประกาศคณะปฏิวัติ ๒๘๑ เรื่องกำหนดหลักเกณฑ์ การประกอบธุรกิจของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๑๕	๗๔
๓.๓.๒	พระราชบัญญัติการทำงานของคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๕๒๑	๗๖
๓.๓.๓	สนธิสัญญาทางไมตรีและความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสหรัฐอเมริกา พ.ศ. ๒๕๑๑	๗๗
๓.๔	การใช้กฎหมายกับนโยบายการธนาคารพาณิชย์ไทย	๗๘
บทที่ ๔	สาระสำคัญของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการที่เกี่ยวข้องกับ ธนาคารพาณิชย์	๘๐
๔.๑	ความเป็นมาของ GATS.	๘๐
๔.๒	วัตถุประสงค์ของการเจรจาเรื่องการค้าบริการและ การค้าบริการ	๘๒

๔.๓ การดำเนินงานใน GATS	๘๓
๔.๔ องค์ประกอบสำคัญของข้อตกลงทั่วไปว่าด้วยการค้าบริการ ที่เกี่ยวข้องกับธนาคารพาณิชย์	๘๗
ส่วนที่ ๑ กรอบข้อตกลง	๘๘
หมวดที่ ๑ ขอบข่ายและคำจำกัดความ	๘๘
หมวดที่ ๒ พันธกรณีทั่วไปและกฎระเบียบทั่วไป	๘๙
หมวดที่ ๓ ข้อผูกพันเฉพาะ	๙๐
หมวดที่ ๔ การเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ	๙๐
หมวดที่ ๕ บทบัญญัติว่าด้วยสถาบัน	๙๐
หมวดที่ ๖ บทบัญญัติสุดท้าย	๙๐
ก) หลักการเปิดเสรีแบบก้าวหน้าเป็นลำดับ (Progressive Liberalization)	๙๓
ข) การปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ (National Treatment)	๙๗
ค) การปฏิบัติเยี่ยงชาติที่ได้รับอนุเคราะห์ยิ่งและการไม่เลือก ปฏิบัติ (MFN/Non-Discrimination)	๙๘
ง) การเข้าสู่ตลาด (Market Access)	๑๐๑
ส่วนที่ ๒ ภาคผนวกรายสาขา (Sectoral Annex)	๑๐๒
- รายการยกเว้นพันธกรณีมาตรา ๒ (MFN) สาขา ธุรกิจการเงินและการธนาคารพาณิชย์	๑๐๔
- สำระสำคัญของภาคผนวกด้านการบริการ การเงิน	๑๐๔
๑) ขอบเขตและคำนิยาม	๑๐๕
๒) กฎระเบียบภายในประเทศ	๑๐๕
๓) การยอมรับมาตรฐานวิชาชีพ	๑๐๘
๔) การระงับข้อพิพาท	๑๐๘
๕) คำจำกัดความ	๑๐๙
ส่วนที่ ๓ Schedule of Specific Commitments	๑๑๑

บทที่ ๕	ผลกระทบของ GATS ต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	๑๑๗
๕.๑	บทวิเคราะห์หลักการสำคัญของ GATS ต่อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบัน	๑๑๗
๕.๒	ผลกระทบที่สำคัญของ GATS ต่อภาคธุรกิจการธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	๑๒๗
บทที่ ๖	บทสรุปและข้อเสนอแนะ	๑๓๑
๖.๑	บทสรุป	๑๓๑
๖.๒	ข้อเสนอแนะ	๑๓๕
	รายการอ้างอิง	๑๓๙
	ภาคผนวก	๑๔๗
	ประวัติผู้เขียน	๑๕๗